

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
19/3344-

Dato
17. februar 2020

Avgjørelse av klage på avslag om skadefelling av bjørn i Selbu og Tydal kommuner

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra Hersjø Kråssådal beitelag av 16. september 2019, klage fra Selbu kommune av 17. september 2019 og klage fra Holtålen kommune av 13. september 2019. Det klages på Miljødirektoratets vedtak av 12. september 2019 om avslag på tillatelse til skadefelling av en bjørn.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak av 12. september 2019 med avslag på søknad om skadefelling av en bjørn i Selbu og Tydal kommuner kommune i Trøndelag fylke. Departementet er enig med Miljødirektoratet i at det i denne saken foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for felling av bjørn. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Selbu kommune ved jordbrukssjefen søkte den 11. september 2019 Miljødirektoratet muntlig og skriftlig om fellingstillatelse på en bjørn, etter at det ble funnet en sau drept av bjørn i Lundaåsen sør for Hersjøen, i områdene til Hersjø Kråssådal beitelag i Selbu kommune. Kommunen ettersendte samme dag informasjon om ytterligere funn av kadaver av sau som ble antatt å være drept bjørn.

Miljødirektoratet avsto søknaden den 12. september 2019. Holtålen kommune, Hersjø Kråssådal beitelag og Selbu kommune klaget på vedtaket henholdsvis 13, 16 og 17. september 2019. Saken ble oversendt fra Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse den 24. september 2019.

Klagers anførsler

Hersjø Kråssådal beitelag stiller spørsmål ved hvordan en mer effektiv sanking skal gjennomføres, all den tid alle tilgjengelige personer som slekt og venner allerede stiller opp og bidro i sankingen før søknaden om felling ble sendt. Videre stilles det spørsmål ved hvor mange timer sanking det forventes at en kan engasjere for et tilskudd på kr 20.000,-.

Holtålen kommune mener at Miljødirektoratet har feilvurdert potensialet for fremtidige skader, og viser til at bjørn kan ta sau også på innmark. Kommunen mener potensialet for fremtidige skader på vedtakstidspunktet fortsatt må anses å være veldig stort. Selbu kommune mener vedtaket er et *"strutsevedtak der en stikker hode i sanden og håper at det går bra"*. Også Hersjø Kråssådal beitelag mener skadepotensialet må vurderes som høyt og både beitelaget og Selbu kommune er bekymret for at bjørnen også skal gjøre skader i området neste beitesesong.

Holtålen kommune mener det er overveiende sannsynlig at den skadegjørende bjørnen er hannen med ID HE174, som ble registrert ved DNA i Tydal 1. juli, og mener at det må legges til grunn at skadevolder er en hann ved vurdering av felling.

Holtålen og Selbu kommune mener avslaget ikke er i tråd med gjeldende politiske føringer, eller Miljødirektoratets egen vurdering i beslutning om å ikke åpne for lisensfelling av bjørn i region 6, 7 og 8 høsten 2019. Kommunene er av den oppfatning at soneforvaltningen må praktiseres meget tydelig, og at denne og andre saker der Miljødirektoratet har avslått søknader om skadefelling er en trussel for beitenæringen.

Hersjø Kråssådal beitelag mener at en blir straffet for å ha et oppegående fellingslag, som ved et positivt vedtak ville hatt en stor mulighet for å felle den aktuelle bjørnen.

Alle tre klagere ønsker at vedtaket omgjøres og at det gis tillatelse til felling av bjørn.

Miljødirektoratets vurdering

I oversendelsen av saken til departementet viser Miljødirektoratet til at *"Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette"*, jf. rovviltforliket av 2011.

Videre viser Miljødirektoratet til at det følger av naturmangfoldloven § 18 at skadefelling kun kan iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. De to vilkårene for å åpne for skadefelling av bjørn må begge være oppfylt for at felling skal kunne tillates.

Miljødirektoratet var på vedtakstidspunktet av den oppfatning at det å sette inn økte ressurser på å få sanket sauene ned fra utmarksbeite vil være en sikrere måte å forebygge videre skader, og at dette ville være en tilfredsstillende måte å håndtere den aktuelle skadesituasjonen på.

Når det gjelder klagerne anførsler om høyt skadepotensial på sau på innmark finner Miljødirektoratet grunn til å påpeke at det er relativt sjelden det registreres at sau blir tatt av bjørn på inngjerdet beite i Selbu/Tydal, og viser til at det er registrert tre slike tilfeller det siste tiåret.

Når det gjelder risiko for skade av samme bjørn i samme område neste beitesesong har Miljødirektoratet i liten grad vektlagt dette. Direktoratet viser til at bjørn er en art som kan forflytte seg over store avstander, og bjørnen med ID HE174 som ble registrert ved DNA-funn i Tydal 1. juli 2019 ble våren 2018 registrert i Trysil kommune innenfor det området rovviltneimnda i Hedmark har prioritert som yngleområde for bjørn.

Til spørsmål ved hvor langt et tilskudd på kr 20.000,- er forventet å skulle rekke til å få beitedyra sanket hjem viser Miljødirektoratet til at det er Fylkesmannen som tildeler og setter

vilkår for bruken av de forebyggende midlene. Direktoratet informerer samtidig om tarifflønn for faglært arbeidskraft i landbruket på kr 186,- per time (per 2018).

Miljødirektoratet viser videre til at de i vedtaket har konstatert at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for landet og for region 6. Antall ungekull av bjørn har vært relativt stabilt i en årrekke, og utviklingen og nåværende status for brunbjørn i forhold til vedtatt bestandsmål i regionen og i Norge er vektlagt i direktoratets vedtak.

Miljødirektoratet viser for øvrig til sine vurderinger i vedtaket av 12. september 2019.

Miljødirektoratet ser ikke at det i klagene fremkommer nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket av 12. september 2019.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen.

Det følger av naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b at

"Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...)

b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk vann eller annen eiendom, (...)"

I tillegg er det to kumulative vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres; at felling ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd.

Departementet skal i denne saken ta stilling til om man skal tillate uttak av vilt for å avverge skade på husdyr, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. På vedtakstidspunktet var det påvist 32 sau drept eller skadd av bjørn i Selbu og Tydal kommuner i 2019. To bjørner ble imidlertid felt ved skadefelling i Selbu kommune henholdsvis den 15 og 18. juli 2019, og kun 2 til 4 av de påviste skadene har oppstått etter at disse to bjørnene ble felt. Skadeomfanget i siste halvdel av beitesesongen, og etter at de to bjørnene ble felt i juli, har dermed vært langt mer begrenset. Departementet finner på denne bakgrunn at det foreligger et begrenset skadepotensiale som ikke oppfyller vilkåret i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b.

Departementet viser videre til at nedsankingen av sau i det aktuelle beiteområdet på søknadstidspunktet var iverksatt, samt at det ble gitt midler til tidlig sanking for besetningene som har hatt tap til bjørn i Tydal kommune. Departementet er enig med Miljødirektoratet i at økte ressurser til å få sanket sauen hjem fra utmarksbeite på dette tidspunktet ville være en sikrere måte å avverge videre skader, og at dette ville være en tilfredsstillende løsning i dette tilfellet. Dette også sett i lys av det forhold at sauen i alle tilfeller skal hentes hjem fra utmarksbeite rundt dette tidspunktet. Slik det fremgikk av vedtaket ba Miljødirektoratet samtidig Fylkesmannen om å vurdere og prioritere midler til forebyggende tiltak for å effektivisere sankingen i det aktuelle området. Departementet finner dermed at det foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn felling i denne saken, og vilkåret i naturmangfoldloven § 18 andre ledd første alternativ er ikke oppfylt.

Fordi det i denne saken vurderes å foreligge andre tilfredsstillende løsninger enn felling av bjørn, har ikke Miljødirektoratet tatt endelig stilling til naturmangfoldlovens vilkår om at felling ikke truer bestandens overlevelse, jf. § 18 andre ledd andre alternativ. Departementet finner heller ikke grunn til å gjøre en nærmere vurdering av dette vilkåret.

I likhet med Miljødirektoratet viser også departementet til at bestanden av brunbjørn er mindre enn både det nasjonale bestandsmålet og det regionale bestandsmålet for region 6, og at antall årlig fødte ungekull har vært relativt stabilt i en årrekke. Hensynet til at det skal legges til rette for en videre vekst i bjørnebestanden opp til bestandsmålet tilsier dermed en viss grad av forsiktighet i uttak av bjørn. I denne saken peker direktoratet i tillegg på at det er noe usikkerhet om den aktuelle bjørnens kjønn, og ettersom det lave antallet hunnbjørner er den mest begrensende faktoren for bestandens tilvekst tilsier også dette forhold at det i denne saken ikke bør åpnes for skadefelling.

Til anførselen om at bjørnen også kan utgjøre et skadepotensiale kommende beitesesong viser departementet til Miljødirektoratets beskrivelse om bjørnenes vandringspotensiale, inklusiv det konkrete eksempelet med individ HE174. Det vil naturligvis være vanskelig å forutse en bjørns videre bevegelser, men departementet vil i denne sammenheng vise til at Miljødirektoratet årlig gjør fortløpende vurderinger av behovet for eventuelle ekstraordinære uttak av bjørn på våren.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak av 12. september 2019 med avslag på søknad om skadefelling av en bjørn i Selbu og Tydal kommuner kommune i Trøndelag fylke. Departementet er enig med Miljødirektoratet i at det i denne saken foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å åpne for felling av bjørn. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Fylkesmannen i Trøndelag
Landbruks- og matdepartementet
Mattilsynet
Miljødirektoratet

Adresseliste

Hersjø Kråssådal beitelag v/John Renå

Holtålen kommune

Selbu kommune

	7380	ÅLEN
Gjelbakken 15	7580	SELBU